

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6,0 кредитів/180 годин
Вид підсумкового контролю	Екзамен, курсова робота
Викладач	Касянчук В.М., кандидат медичних наук, доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	http://kbmf-rshu.org.ua/
E-mail викладача:	kasvik@ukr.net
Мова викладання	українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах) згідно з графіком консультацій.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» є поглиблення знань здобувачів вищої освіти про проведення реабілітаційних заходів у пацієнтів з травматичними та ортопедичними порушеннями та набуття ними теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей проведення фізичної реабілітації, які необхідні для покращення та відновлення здоров'я і працездатності цієї категорії хворих. Сформувати у здобувачів адекватні наукові уявлення про закономірності фізіологічних основ реабілітаційних заходів при ушкодженнях та захворюваннях опорно-рухового апарату людини, особливості компенсаторної перебудови функціональних систем та органів у зв'язку з порушеною функцією. Досягнення мети передбачає виконання завдань, сутність яких зводиться до використання знань про особливості травматичних та ортопедичних захворювань, для вибору засобів і методів фізичної реабілітації для складання програм, підготовки і проведення фізичної реабілітації даної категорії хворих та ефективної їх реалізації при здійсненні професійних обов'язків.

Загальні компетентності:

- ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

- СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 09. Реалізовувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати: поняття фізичної реабілітації в контексті реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату: методичні підходи і принципи реабілітації при різних опорно-рухових патологіях. анатомо-фізіологічні. вікові особливості опорно-рухового апарату здорової та хворої людини: клініко-лабораторні симптоми захворювань, тактику ведення хворих. сучасну класифікацію, етіологію і патогенез вроджених та набутих захворювань і ушкоджень опорно-рухового апарату

вміти: надавати невідкладну долікарську допомогу при пошкодженнях опорно-рухового апарату, транспортну іммобілізацію стандартними і підручними засобами при переломах кісток і пошкодженнях суглобів, застосовувати на практиці всі фізичні методи (лікувальну фізичну

культуру, масаж, фізіотерапевтичні методи) при проведення реабілітації при різних захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, здійснювати експертизу тимчасової та стійкої непрацездатності та реабілітацію хворих.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» потребує попереднього опанування навчальних дисциплін: Нормальна анатомія, Патологічна анатомія, Нормальна фізіологія, Патологічна фізіологія, Біомеханіка та клінічна кінезіологія Фізіологія рухової активності, Травматологія і ортопедія.

У процесі вивчення дисципліни використовуються як внутрішня, так і зовнішня мотивація здобувачів вищої освіти, а саме: система методів заохочення, стимулювання, залучення до наукової діяльності, які визначають спрямованість, інтенсивність навчання і сприяють проявам творчих здібностей та креативності здобувачів вищої освіти, розумінню значення навчання для професійної діяльності.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає: підготовку до аудиторних занять (лекційних та лабораторних); виконання індивідуальних завдань впродовж семестру; роботу над окремими темами, які винесені на самостійне опрацювання; виконання курсової роботи; підготовку до всіх видів контролю (поточного, підсумкового); участь у науковій та науково-практичній роботі кафедри; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах тощо.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАСОБИ ТА МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В** **ОРТОПЕДИ ТА ТРАВМАТОЛОГІЇ**

Тема 1. Основні принципи обстеження ортопедичних хворих. Анамнез. Дослідження у вертикальному положенні. Дослідження ходи. Місцевий огляд.

Тема 2. Фізична реабілітація при дефектах постави. Ознаки правильної постави. Причини виникнення. Класифікація. Діагностика. Роль фізичної реабілітації при дефектах постави.

Тема 3. Специфіка проведення фізичної реабілітації при кіфотичній поставі. Анатомічні особливості кіфотичної постави. Види посилення фізіологічного вигину в грудному відділі. Клінічні симптоми.

Тема 4. Фізична реабілітація при сколіозах. Поняття сколіозу. Класифікації сколіозів. Діагностика сколіозу. Етапи фізичної реабілітації при сколіозах.

Тема 5. Особливості застосування фізичної реабілітації при остеохондрозі. Поняття. Етіологія. Етапи розвитку.

Тема 6. Поняття про травму. Травматична хвороба. Поняття травми. Травматична хвороба - симптоми. Профілактика і лікування травматичної хвороби.

Тема 7. Методика фізичної реабілітації при лікуванні травм опорно-рухового апарату. Фізична реабілітація в травматології. Механізм лікувальної дії масажу в травматології. Методика застосування фізіотерапії.

Тема 8. Обстеження травматологічних хворих. Принципи і методи обстеження опорно-рухового апарату. Обстеження м'язової системи. Визначення рухових проблем.

Тема 9. Загальні основи фізичної реабілітації при переломах кісток. Будова і функції кісток, м'язів, суглобів. Види переломів кісток та суглобів, їх класифікація. Методика застосування фізіотерапії при переломах кісток.

Тема 10. Фізична реабілітація при пошкодженнях суглобів. Анатомія та функціонування суглобів. Класифікація пошкоджень суглобів: клінічні прояви, лікування. Завдання, методи реабілітації.

Модуль 2

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ). Виконання курсової роботи.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Герцик А. М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 388 с.
2. Грейда Б. П. Реабілітація хворих засобами лікувальної фізкультури / Б. П. Грейда, В. А. Столяр, Ю. М. Валецький, Н. Б. Грейда.- Луцьк : Видавництво «Волинська обласна друкарня», 2003. - 310 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології: монографія / В. М. Мухін. Л.: ЛДУФК, 2015. – 428 с.
4. Мухін В. М. Фізична реабілітація. В. М. Мухін. - К. Олімпійська література, 2005. - 472 с.
5. Вакуленко Д.В. Лікувально-реабілітаційний масаж: навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л.О. Вакуленко, О.В. Кутакова, Г.В. Прилуцька. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 568 с.
6. Швесткова О. Ерготерапія: підручник / Швесткова Ольга, Свєцена Катержина. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280 с.

Допоміжна:

1. Олекса А. П. Ортопедія / А. П. Олекса. - Тернопіль ТДМУ, 2006. - 528 с.
2. Профілактор Євмінова як засіб корекції порушень постави у школярів : навч. посіб. / П.Д. Плахтій, В.М.Муххін, В.В. Євмінов, І.О. Куделя. – Кам'янець-Подільський : [Абетка], 2006. – 159 с.
3. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с
4. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина. Підручник для студентів і лікарів / за заг. ред. В.М. Сокрута. – Краматорск: «Каштан». – 2019. – Т.1. – 478 с.
5. Желєзний О.Д. Методика фізичної реабілітації осіб з переломами нижніх кінцівок на основі нетрадиційних засобів : [посібник] / О.Д. Желєзний, О.С. Куц. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 239 с.
6. Коритко З. Особливості фізичного розвитку, функціонального стану та здоров'я юнаків віком 18-20 років, які займаються метаннями [Електронний ресурс] / Зоряна Коритко, Роман Західний // Спортивна наука України. - 2015. - № 3 (67). - С. 23-29. - Режим доступу : <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/331>
7. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов. В. В. Клапчук. О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. - Дніпропетровськ. Журфонд. 2014. - 456 с. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/2344879/>

Посилання на сайти

1. Наукова бібліотека РДГУ <https://library.rshu.edu.ua/>
2. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>

3. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
4. Сайт української асоціації фізичної терапії: <https://physrehab.org.ua/>
5. Сайт Українського товариства фізичної та реабілітаційної медицини: <http://www.utfrm.com.ua/>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. <http://www.pubmed.com>
8. <http://www.cochranelibrary.com/>
9. <http://www.nice.org.uk>

Система оцінювання

Рівень знань здобувачів вищої освіти оцінюється згідно з Положенням про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ (https://rshu.edu.ua/files/univer/pol_ocinuvana_znan_umin_zvo_rshu_2018_zamin.pdf). Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни

Модулі 1 – 2 (екзамен)

ЗМ1					ЗМ2					Іспит	Разом
T1	T2	T3	T4	Модульний контроль	T5	T6	T7	T8	Модульний контроль	40	100
5	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

Курсова робота

Пояснювальна записка	Практична розробка	Захист роботи	Сума
30	30	40	100

Критерії оцінювання за видами діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
	Змістовий модуль 1		
T1	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T2	Виконання завдань лабораторних занять	3	5

	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T3	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T4	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
	Модульний контроль	10	10
	Змістовий модуль 2		
T5	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T6	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T7	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T8	Виконання завдань лабораторних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
	Модульний контроль	10	10
	Екзамен	40	60
Разом		100	

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).